

УДК 336:14:352

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.210.129-134>**Підлипна Р.П.**

доктор економічних наук

Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Pidlypna Radmila

Dr. of Economic Sc.

Uzhhorod Institute of Trade and Economics of SUTE

<https://orcid.org/0000-0001-6886-5834>**Стрижак К.С.**

Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Stryzhak Kateryna

Uzhhorod Institute of Trade and Economics of SUTE

СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХІДНОЇ ТА ВИДАТКОВОЇ ЧАСТИКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

У статті розкрито теоретичні засади щодо природи та економічної сутності місцевих бюджетів. Обґрунтовано роль місцевих бюджетів як ключової фінансової основи соціально-економічного розвитку територіальних громад та інструменту реалізації державної політики на регіональному рівні. Проведено аналіз показників дохідної та видаткової частини місцевих бюджетів в умовах децентралізації, адміністративно-територіальної реформи, пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. Досліджено динаміку власних доходів і міжбюджетних трансфертів, а також структуру видатків із визначенням пріоритетних напрямів. Встановлено зростання фінансової самостійності територіальних громад та збільшення ролі власних доходів у забезпеченні економічного розвитку. Виявлено нерівномірність надходжень і видаткових потоків, що підкреслює вплив кризових факторів на фінансову стабільність місцевих бюджетів і актуалізує потребу удосконалення бюджетної політики.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи місцевих бюджетів, видатки місцевих бюджетів, децентралізація, фінансова автономія, міжбюджетні трансферти, територіальні громади.

STRUCTURAL AND TYPOLOGICAL ANALYSIS OF LOCAL BUDGET REVENUE AND EXPENDITURE

The article presents a structural and typological analysis of the revenue and expenditure components of local budgets within the context of budget system transformation and the strengthening of fiscal decentralization. The relevance of the study is обусловлена the need to ensure the financial capacity of territorial communities, improve the efficiency of budget resource allocation, and develop a sustainable model of local development under conditions of economic instability and wartime challenges.

The purpose of the study is to identify the structural characteristics of revenue formation and expenditure allocation in local budgets, determine their typological features, and assess the impact of budget structure on the financial self-sufficiency of territorial communities. The research methodology is based on a комплекс of general scientific and special methods, including structural analysis to determine the proportion of individual revenue and expenditure components; comparative analysis to examine dynamic changes; typological classification to group local budgets according to revenue sources and expenditure priorities; and generalization and systematization to formulate theoretical conclusions.

The findings indicate that the revenue side of local budgets is characterized by an increasing role of tax revenues, particularly personal income tax, local taxes and fees, as well as intergovernmental transfers from the state budget. It is established that the revenue structure largely depends on the economic potential of the region, the level of entrepreneurial activity, and demographic characteristics of the territory. The expenditure structure demonstrates the predominance of socially oriented spending, including financing of education, healthcare, social protection, and housing and communal services. At the same time, there is a growing share of expenditures allocated to security measures and the support of critical infrastructure.

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Підлипна Р.П., Стрижак К.С., 2026

The study substantiates that typological differences among local budgets are manifested in the ratio of own and assigned revenues, the level of fiscal dependency, and the prioritization of specific expenditure areas. It is concluded that the effectiveness of local budget functioning depends on the balance between revenue and expenditure structures, rational financial planning, and the improvement of intergovernmental fiscal relations.

The practical significance of the research lies in the possibility of applying the findings by local government authorities to optimize budget planning, enhance transparency in financial management, and develop strategies for sustainable community development.

Keywords: local budgets; local budget revenues; local budget expenditures; decentralization; financial autonomy; intergovernmental transfers; territorial communities.

JEL classification: H7, R50.

Постановка проблеми. Фінансовою основою розвитку територіальних громад є місцеві бюджети. В процесі реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади функціонування місцевих бюджетів повинно бути спрямоване на активізацію внутрішнього потенціалу, застосування механізмів нарощення доходної бази, забезпечення оптимального використання ресурсів громади та її стабільного економічного розвитку. Особливої актуальності зазначені питання набувають у зв'язку з реалізацією першого етапу адміністративно-територіальної реформи, внесенням змін до бюджетно-податкового законодавства та реалізацією низки секторальних реформ. В умовах зазначених змін з'являються нові ризики, вирішення яких вперше повністю покладається на органи місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним і практичним аспектам формування та використання коштів місцевих бюджетів присвячені наукові праці багатьох вітчизняних учених, серед яких Василік О.Д., Павлюк К.В. [1], Вишняков С.В. [2], Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. [3], Гапонюк М.А., Ящота В.П., Буряченко А.Є., Славкова А.А. [4], Кульчицький М.І. [5] та інші.

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій у цій сфері досі не вирішеною проблемою є недостатня теоретико-методологічна визначеність критеріїв та інструментів оцінювання ефективності формування і використання ресурсів місцевих бюджетів, що ускладнює обґрунтування їх ролі у забезпеченні довгострокового розвитку територіальних громад.

Мета статті полягає у дослідженні динаміки та структури доходів і видатків місцевих бюджетів з метою оцінки їхнього впливу на фінансово-економічний розвиток територіальних громад України.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети застосовано: методи аналізу та синтезу (для обґрунтування теоретичних засад місцевих бюджетів); економіко-статистичні та структурні методи (для дослідження динаміки й структури доходів і видатків місцевих бюджетів України в умовах децентралізації та зовнішніх криз); метод порівняльного аналізу (дав змогу зіставити роль власних доходів і трансфертів у формуванні фінансової бази територіальних громад).

Виклад основних результатів дослідження. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні була розроблена та введена у 2014 р. Головне завдання цієї реформи базувалося на принципі створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні, яка б відповідала принципам демократії, надавала нові повноваження та ресурси територіальним громадам.

Першочергово, виникає потреба в визначенні значення «місцевий бюджет», так як він є часткою місцевих фінансів та базовим елементом управління в системі місцевих фінансів.

Термін «місцевий бюджет» розглядається у трьох аспектах.

✓ *По-перше*, це правовий документом, згідно з яким виконавчі органи різних рівнів розпоряджаються певними коштами, фондами та ресурсами.

✓ *По-друге*, він є планом доходів та витрат відповідного місцевого органу самоврядування.

✓ *По-третє*, він є атрибутом будь-якої самостійної територіальної одиниці з відповідним правовим статусом.

Місцеві бюджети є частиною бюджетних відносин, які притаманні фінансам в цілому. Сутність терміну «місцевий бюджет» викладено як в законодавчо-нормативних документах, так і є об'єктом дослідження в наукових працях.

Відповідно до стаття 1 Закону України «Про місцеве самоврядування» місцевий бюджет - це план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування [7].

Думки провідних економістів щодо сутності даного терміну різняться, але всі вони містять прикладний характер, згруповані нами в табл. 1. Усвідомлення сутності терміну пройшло довгий час становлення, але наразі відсутнє єдине бачення.

Узагальнивши та проаналізувавши сутність терміну «місцевий бюджет», сформувався власне бачення даного терміну. Місцевий бюджет забезпечує фінансовими ресурсами органи місцевого самоврядування, при тому, контролює ефективність та правомірність використання складових доходної та видаткової частини.

Таблиця 1

Підходи до трактування сутності терміну «місцеві бюджети»

Джерело	Трактування
[1]	по-перше, це організаційна форма мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядженні місцевих органів самоврядування; по-друге, це система фінансових відносин, що складаються між місцевими та державними бюджетами, а також усередині сукупності місцевих бюджетів
[2]	це основний фінансовий план органів місцевого самоврядування, за матеріальним змістом - і централізований фонд їх фінансових ресурсів.
[3]	- це сукупність економічних (грошових) відносин, що виникають у зв'язку з утворенням та використанням фондів грошових засобів місцевих органів влади у процесі перерозподілу національного доходу з метою забезпечення розширеного відтворення та задоволення соціальних потреб суспільства
[4]	-це сукупність економічних відносин, що забезпечують у плановому порядку фінансову базу місцевих рад щодо розвитку й утримання головним чином галузей господарства, які безпосередньо спеціалізуються на підвищенні добробуту населення.
[5]	- це система формування, розподілу і використання фінансових ресурсів для забезпечення місцевими органами влади покладених на них функцій і завдань, як власних так і делегованих.
[6]	- це правовий акт, згідно з яким виконавчі органи влади отримують легітимне право на розпорядження певними фондами грошових ресурсів; - це план (кошторис) доходів і видатків відповідного місцевого органу влади чи самоврядування; - це економічна категорія, закономірний атрибут будь-якої самостійної територіальної одиниці, наділеної відповідним правовим статусом
[7]	- план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування;
[9]	- це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, що покладаються на органи місцевого самоврядування.
[10]	- це фонди фінансових ресурсів, що мобілізуються та витрачаються на відповідній території

Джерело: сформовано авторами.

Економічні та соціальні процеси адміністративно-територіальних одиниць впливають на місцеві бюджети за допомогою фінансових ресурсів, тим самим створюють можливості для реалізації

загальнодержавних питань на регіональному рівні та впливають на покращення рівня життя населення. Аналіз дохідної та видаткової частини місцевих бюджетів представлено в табл. 2. та табл. 3.

Таблиця 2

Доходи місцевих бюджетів за 2019-2024 рр.

Показники	Роки						Темп зростання, %
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024/2019
Усього доходів з урахуванням міжбюджетних трансфертів з державного бюджету, в тому числі:	560,5	471,5	580,7	555,1	652,6	679,5	121.2
міжбюджетні трансферти з державного бюджету	260,3	160,2	202,7	136,8	177,4	187,9	72.2
доходи без урахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету	300,2	311,3	378,0	418,3	475,2	491,6	163.7

Джерело: [8].

Упродовж 2019–2024 рр. доходи місцевих бюджетів України загалом демонстрували позитивну динаміку, хоча їх розвиток супроводжувався суттєвими коливаннями, зумовленими як внутрішніми, так і зовнішніми соціально-економічними чинниками. Загальний обсяг доходів місцевих бюджетів з урахуванням міжбюджетних трансфертів зріс з 560,5 млрд. грн. у 2019 р. до 679,5 млрд. грн. у 2024 р., що відповідає темпу зростання 121,2%. Таким чином, за аналізований період дохідна частина місцевих бюджетів збільшилася більш ніж на 21%, що свідчить про поступове посилення фінансового потенціалу органів місцевого самоврядування.

Разом із тим, динаміка доходів була нерівномірною. У 2020 р. відбулося суттєве скорочення доходів місцевих бюджетів (на близько 16% порівняно з

2019 р.), що стало наслідком економічного спаду, спричиненого пандемією COVID-19. Обмеження ділової активності, скорочення виробництва, зниження платоспроможності бізнесу та затримки податкових платежів негативно позначилися на наповненні місцевих бюджетів. У 2021 р. спостерігалось відновлення доходів та перевищення рівня 2019 р., що було зумовлено поживленням економічної активності, поступовим зняттям карантинних обмежень і стабілізацією податкових надходжень. Однак уже у 2022 р., в умовах повномасштабної війни, доходи місцевих бюджетів знову дещо знизилися. Воєнні дії призвели до руйнування виробничих потужностей, порушення логістичних ланцюгів, релокації підприємств і масового переміщення населення, що негативно вплинуло на податкову базу громад. Починаючи з 2023 р., доходи

місцевих бюджетів знову перейшли до стійкої фази зростання, яка продовжилася й у 2024 р. Це стало результатом поступової адаптації територіальних громад та бізнесу до умов воєнного стану, відновлення економічної активності у відносно безпечних регіонах, а також удосконалення механізмів адміністрування місцевих податків і зборів.

Міжбюджетні трансферти з державного бюджету характеризуються високою волатильністю та істотною залежністю від загальнодержавної бюджетної політики. У 2019 році їх обсяг був найбільшим за досліджуваний період - 260,3 млрд. грн., однак уже у 2020 році трансферти скоротилися до 160,2 млрд. грн., що означає падіння майже на 38%. Таке скорочення пояснюється переглядом бюджетних пріоритетів урядом у відповідь на пандемію та необхідністю концентрації ресурсів на загальнодержавному рівні. У 2021 р. відбулося часткове відновлення обсягів міжбюджетних трансфертів, проте у 2022 р. вони знову різко скоротилися - до 136,8 млрд. грн. Основною причиною стало перерозподілення фінансових ресурсів на потреби оборони, безпеки та підтримки державного бюджету в умовах повномасштабної війни. У 2023–2024 рр. спостерігається поступове збільшення трансфертів до 187,9 млрд. грн. у 2024 р., однак їх обсяг так і не досяг

рівня 2019 р. Це свідчить про зменшення ролі міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів та про поступовий перехід до більш самодостатньої моделі фінансування територіальних громад.

Найбільш стабільною та позитивною є динаміка власних доходів місцевих бюджетів (доходів без урахування міжбюджетних трансфертів). За період 2019–2024 рр. вони зросли з 300,2 млрд. грн. до 491,6 млрд. грн., що відповідає темпу зростання 163,7%, або майже +64%. Важливо підкреслити, що власні доходи зростали щороку, навіть у періоди глибоких економічних потрясінь - пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. Така тенденція свідчить про розширення економічної активності на місцевому рівні, зростання податкової бази громад, посилення ролі податку на доходи фізичних осіб у структурі місцевих доходів, підвищення ефективності фінансового управління органами місцевого самоврядування.

Зростання власних доходів випереджає темпи зростання трансфертів, що є ключовою ознакою посилення фінансової автономії місцевих бюджетів. Місцеві громади стають менш залежними від дотацій з державного бюджету та більше спираються на власні джерела фінансування.

Таблиця 3.

Видатки місцевих бюджетів за 2019-2024рр.

Показники	Роки						Темп зростання, %
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024/2019
Загальна сума видатків	566,2	478,1	569,4	484,3	646,8	671,8	118,7
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	179,3	206,7	253,3	245,5	244,0	280,9	156,7
Капітальні видатки	99,8	98,6	113,7	48,9	146,3	145,8	146,1
Використання товарів і послуг	120,1	80,9	91,6	94,4	114,7	112,4	93,6
Поточні трансферти	76,9	79,7	96,9	81,9	122,3	108,6	141,2
Соціальне забезпечення	88,9	10,3	11,5	10,9	16,9	22,1	24,9
Обслуговування боргових зобов'язань	0,9	1,5	1,9	2,4	1,8	1,0	111,1
Інші поточні видатки	0,3	0,4	0,5	0,3	0,8	1,0	333,3

Джерело: [8].

Аналіз видатків місцевого бюджету свідчить, що у 2019–2024 рр. загальна сума видатків зросла з 566,2 до 671,8 млрд.грн., що відповідає темпу зростання 118,7%. Це означає, що за досліджуваний період обсяг видатків збільшився на 18,7%, що загалом свідчить про розширення фінансових можливостей та зростання бюджетного навантаження.

Водночас динаміка видатків є нерівномірною: періоди скорочення (2020 та 2022 рр.) змінювалися фазами активного зростання (2021 та особливо 2023-2024 рр.). Така ситуація вказує на суттєвий вплив зовнішніх та внутрішніх соціально-економічних чинників на формування видаткової частини бюджету.

Найбільш вагомі зміни відбулися у видатках на оплату праці: у 2019 р. - 179,3 млрд. грн. у 2024 р. - 280,9 млрд.грн. Темп зростання - 156,7%. Таким

чином, видатки на оплату праці зросли більш ніж у 1,5 раза, що значно перевищує загальний темп зростання видатків. Зростання цієї статті свідчить про: підвищення рівня заробітної плати, можливе збільшення чисельності працівників, інфляційні процеси, зростання соціальних стандартів. Разом із тим, настільки високий темп зростання оплати праці означає посилення споживчого характеру бюджету, що може знижувати гнучкість фінансової політики та обмежувати ресурси для розвитку.

Капітальні видатки зросли з 99,8 млрд.грн.до 145,8 млрд. грн., що відповідає темпу зростання 146,1%. Попри загальне зростання, динаміка цієї статті є вкрай нестабільною: різке скорочення у 2022 році (до 48,9), стрімке зростання у 2023–2024 рр. Високий темп зростання у кінцевому періоді свідчить про

активізацію інвестиційної та відновлювальної діяльності, однак значні коливання вказують на відсутність стабільної інвестиційної політики впродовж усього періоду.

Обсяг видатків на використання товарів і послуг зменшився з 120,1 млрд. грн. у 2019 р. до 112,4 млрд. грн. у 2024 р., а темп зростання становить лише 93,6%, тобто спостерігається фактичне скорочення на 6,4%. Зменшення цієї статті може свідчити про оптимізацію поточних витрат, скорочення операційної діяльності, жорсткі бюджетні обмеження у кризові роки. Разом з тим, надмірне скорочення таких видатків може негативно позначитися на якості надання послуг та функціонуванні установ.

Поточні трансферти зросли з 76,9 млрд.грн. до 108,6 млрд. грн., що відповідає темпу зростання 141,2%. Значне зростання трансфертів свідчить про посилення перерозподільної функції бюджету, зростання фінансової підтримки інших секторів економіки або населення, активну участь бюджету у згладжуванні соціально-економічних дисбалансів.

Найбільш негативна динаміка спостерігається за статтею соціального забезпечення, де скорочення з 88,9 млрд.грн. до 22,1 млрд. грн., темп зростання - лише 24,9%. Фактично це означає зменшення видатків більш ніж у чотири рази. Таке різке скорочення може бути наслідком зміни механізмів соціальної підтримки, передачі соціальних функцій іншим бюджетним рівням, зменшення обсягу соціальних програм. Ця тенденція є потенційно ризиковою з погляду соціальної стабільності.

Видатки на обслуговування боргу зросли з 0,9 млрд.грн. до 1,0 млрд.грн., що відповідає темпу зростання 111,1%. Незважаючи на зростання, абсолютні обсяги залишаються незначними. Це свідчить про низьке боргове навантаження та достатній рівень фінансової стійкості.

Інші поточні видатки зросли з 0,3 млрд.грн. до 1,0 млрд.грн., що відповідає темпу зростання 333,3%. Однак, незважаючи на високий відносний темп зростання, їх абсолютна частка у загальних видатках залишається незначною. Зростання цієї статті не має суттєвого впливу на загальну бюджетну політику та пояснюється низькою базою порівняння.

Висновки. Проведене дослідження дозволило комплексно оцінити стан та тенденції формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів України в умовах децентралізаційних реформ, пандемічних викликів та повномасштабної війни. Отримані результати свідчать про те, що місцеві бюджети залишаються ключовою фінансовою основою соціально-економічного розвитку територіальних громад та важливим інструментом реалізації державної політики на регіональному рівні.

Упродовж 2019-2024 рр. доходи місцевих бюджетів загалом мали позитивну динаміку, попри істотні коливання, спричинені зовнішніми шоками. Загальний обсяг доходів зріс більш ніж на 21%, що свідчить про поступове зміцнення фінансового потенціалу органів місцевого самоврядування. Водночас виявлено нерівномірність надходжень, що підтверджує високу чутливість місцевих бюджетів до макроекономічних та інституційних змін.

Аналіз видаткової частини місцевих бюджетів показав, що за 2019–2024 рр. обсяг видатків зріс майже на 19%, однак їх структура зазнала суттєвих змін. Найбільш динамічно зростали видатки на оплату праці та капітальні видатки, що свідчить, з одного боку, про підвищення соціальних стандартів і відновлення інвестиційної активності, а з іншого - про посилення споживчого характеру бюджету та нестабільність інвестиційної політики. Негативною тенденцією є суттєве скорочення видатків на соціальне забезпечення, що потенційно може посилювати соціальні ризики та нерівність у громадах. Водночас низький рівень видатків на обслуговування боргових зобов'язань свідчить про відносно високу фінансову стійкість місцевих бюджетів та відсутність критичного боргового навантаження.

Загалом результати дослідження підтверджують, що в умовах децентралізації та кризових викликів місцеві бюджети України демонструють адаптивність, зростаючу фінансову самостійність і потенціал до сталого розвитку. Водночас актуалізується необхідність удосконалення механізмів формування дохідної частини, підвищення ефективності структури видатків, забезпечення балансу між поточними соціальними потребами та інвестиційними цілями розвитку територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Василик О.Д., Павлюк К.В. (2004). Бюджетна система України : підручник. Київ : ЦНЛ, 544 с.
2. Вишняков С.В. (2001). Місцеві бюджети. Фінанси України, № 10. С. 11-16.
3. Власюк Н.І., Мединська Т.В., Мельник М.І. (2011). Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : Алерта, 328 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20110303a.pdf>
4. Гапонюк М.А., Яцюта В.П., Буряченко А.Є., Славкова А.А. (2002). Місцеві фінанси : навч.-метод. посібник. Київ : КНЕУ, 184 с. URL: <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/197236125.pdf>
5. Кульчицький М.І. (2001). Місцеві бюджети і механізм їх формування. Фінанси України, № 9. С. 99.
6. Рева Т.М., Ковальчук К.Ф., Кучова Н.В. (2007). Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 208 с. URL: <https://k.twirpx.link/file/668822/>
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>
8. Публічний звіт голови казначейства Про підсумки діяльності Державної казначейської служби України

за 2019-2024 рік. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/dlya-gromadskosti/publiczna-informaciya/publiczni-zviti>

9. Сазонець І.Л., Гринько Т.В., Придатко Г.Ю. (2006). Управління місцевими фінансами : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 246 с. URL: <https://studfile.net/preview/5705101/>
10. Фінанси : курс для фінансистів : навч. посіб. / ред. В.І. Оспіщев. Київ, 2008. 567 с.

References:

1. Vasylyk, O.D., & Pavliuk, K.V. (2004). Biudzhetna systema Ukrainy [Budgetary system of Ukraine] : textbook. Kyiv : CNL, 544 p. [in Ukrainian].
2. Vyshniakov, S.V. (2001). Mistsevi biudzhety [Local budgets]. Finance of Ukraine, No. 10. Pp. 11-16. [in Ukrainian].
3. Vlasiuk, N.I., Medynska, T.V., & Melnyk, M.I. (2011). Mistsevi finansy [Local finances] : textbook. Kyiv: Alerta, 328 p. Retrieved from: <https://ird.gov.ua/irdp/p20110303a.pdf> [in Ukrainian].
4. Haponiuk, M.A., Yatsiuta, V.P., Buriachenko, A.Ie., & Slavkova, A.A. (2002). Mistsevi finansy [Local finances] : teaching-methodical manual. Kyiv: KNEU, 184 p. Retrieved from: <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/197236125.pdf> [in Ukrainian].
5. Kulchytskyi, M.I. (2001). Mistsevi biudzhety i mekhanizm yikh formuvannia [Local budgets and the mechanism of their formation]. Finance of Ukraine, No. 9. P. 99. [in Ukrainian].
6. Reva, T.M., Kovalchuk, K.F., & Kuchova, N.V. (2007). Mistsevi finansy [Local finances]: teaching manual. K. : TsNL, 208 p. Retrieved from: <https://k.twirpx.link/file/668822/> [in Ukrainian].
7. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini [On Local Self-Government in Ukraine]: Law of Ukraine of May 21, 1997 No. 280/97-BP. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page> [in Ukrainian].
8. Publichnyi zvit holovy kaznacheistva Pro pidsumky diialnosti Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy za 2019-2024 rik [Public report of the Head of the Treasury On the results of the activities of the State Treasury Service of Ukraine for 2019-2024]. State Treasury Service of Ukraine. Retrieved from: <https://www.treasury.gov.ua/dlya-gromadskosti/publiczna-informaciya/publiczni-zviti> [in Ukrainian].
9. Sazonets, I.L., Hryenko, T.V., & Prydatko, H.Iu. (2006). Upravlinnia mistsevymy finansamy [Local Finance Management] : textbook. K.: TsNL, 246 p. Retrieved from: <https://studfile.net/preview/5705101/> [in Ukrainian].
10. Ospishchev, V.I. (Ed.). (2008). Finansy [Finance] : textbook. Kyiv, 567 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 04.02.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 19.02.2026 р.